

INFORMACIJA

o izmirenju obaveza dospjelih 21. januara 2025. godine u okviru kreditnih aranžmana zaključenih između Crnogorske plovidbe AD Kotor i kineske Exim banke, kao i Barske plovidbe AD Bar i kineske Exim banke, za koje je Država izdala garancije

Kineska Exim banka dostavila je dana 22. januara 2025. godine Ministarstvu finansija zahtjeve da, kao garant, izmiri obaveze prema ovoj banci po osnovu garancija izdatih za kreditne aranžmane između Crnogorske plovidbe AD Kotor i kineske Exim banke i Barske plovidbe AD Bar i kineske Exim banke, imajući u vidu da pomenute kompanije nisu bile u mogućnosti da izmire svoje obaveze, dospijejele 21. januara 2025. godine, u skladu sa planom otplate kredita.

Ministarstvo finansija je u obavezi da, u svojstvu garanta, a po osnovu dostavljenih zahtjeva, kineskoj Exim banci izmiri iznos od **4.221.579,90 američkih dolara od čega:**

- **2.406.136,93 američkih dolara**, za obaveze dospjele u okviru kreditnog aranžmana između kineske Exim banke i Crnogorske plovidbe AD Kotor; i
- **1.815.442,97 američkih dolara**, za obaveze dospjele u okviru kreditnog aranžmana između kineske Exim banke i Barske plovidbe AD Bar.

Naime, Ministarstvo finansija je, 26. januara 2010. godine, u ime Vlade Crne Gore, izdalo Garantno pismo za Ugovor o preferencijalnom kreditnom zajmu za kupovinu dva broda, zaključen između kineske Exim banke i Crnogorske plovidbe AD Kotor, u iznosu od 47.396.000,00 američkih dolara.

Takođe, Ministarstvo finansija je, 29. januara 2013. godine, u ime Vlade Crne Gore, izdalo Garantno pismo, u vezi sa Ugovorom o zajmu za kupovinu dva broda, zaključenim između kineske Exim banke i Barske plovidbe AD Bar, u iznosu od 46.400.00,00 američkih dolara.

Pomenutim garantnim pismima, Vlada Crne Gore garantovala je uredno izmirenje svih finansijskih obaveza Zajmoprimaca. Na taj način, Vlada se obavezala da će, na osnovu pisanog zahtjeva kineske Exim banke, izmiriti sva dospjela dugovanja koja potražuje ta banka, kada Zajmoprimac ne izmiri dospijejele obaveze do roka dospijeća.

U skladu sa navedenim, Ministarstvo finansija je u obavezi da, uz prethodnu saglasnost Vlade, izmiri obaveze navedene u Zahtjevima kineske Exim banke, u ukupnom iznosu do **4.221.579,90 američkih dolara**. Kineska Exim banka će zahtijevati izmirenje troškova zatezne kamate na neizmirene obaveze, koji će biti obračunati na dan plaćanja, a koji će biti plaćeni od strane Barske i Crnogorske plovidbe.

Ministarstvo finansija je, prije dospijeća rate kredita, e-mailom od 20. januara 2025. godine, obaviješteno od strane Ministarstva pomorstva da kompanije neće biti u mogućnosti da samostalno izmire svoje obaveze prema kineskoj Exim banci. Tom prilikom su dostavljeni i dopisi predmetnih kompanija, u kojima su detaljno objašnjeni razlozi i okolnosti koje su dovele do nemogućnosti plaćanja.

Dopisom broj 739/24, od 27.12.2024. godine, "Crnogorska plovidba" AD Kotor obavijestila je da neće biti u mogućnosti da izvrši uplatu januarske rate kredita, što ujedno predstavlja i posljednju ratu kredita prema Exim banci. Glavni razlog za nemogućnost izmirenja obaveza je nedovoljan iznos sredstava usled pada cijene najamnina na svjetskom pomorskom tržištu, koji je karakterističan za kraj godine.

Poslovni prihodi kompanije u prvih devet mjeseci 2024. godine iznosili su 6,503,768 eura, što predstavlja smanjenje za 8% u odnosu na isti period prethodne godine, kada su prihodi iznosili 7,065,266 eura. Ovo nominalno smanjenje od 561,498 eura, uz postojeće tekuće obaveze, nije omogućilo stvaranje dodatnog viška sredstava za otplatu kredita. Menadžment kompanije izražava očekivanje da će se situacija poboljšati u ovom periodu, kada se predviđa rast najamnina i mogućnost ponovnog stavljanja brodova u dugoročne najmove.

Kako je navedeno u dopisu "**Barske plovidbe**" AD Bar, broj 542/12-11/24, od 27.12.2024. godine, na sjednici održanoj 20. decembra 2024. godine, Odbor direktora kompanije, zaključio je da kompanija neće biti u mogućnosti da isplati ratu kredita prema Exim banci, sa rokom dospelja 21. januar 2025. godine. Glavni razlog za ovu situaciju leži u visokim troškovima remonta brodova "Bar" i "Budva", koji su neophodni za produženje njihove klase. Vrijednost remonta jednog broda iznosi 1,5 miliona dolara, a tokom 2024. godine kompanija je morala izvršiti remont oba broda. Jedan remont je već završen i plaćen, dok je drugi u toku i očekuje se da će biti ubrzo završen. Ukupan trošak remonta premašuje 3 miliona dolara i u potpunosti se finansira iz sredstava kompanije, zajedno sa tekućim obavezama.

Imajući u vidu navedene troškove, kompanija trenutno nema slobodnih sredstava za isplatu rate kredita od 1.815.442,97 američkih dolara. Uprava ističe da su krajem godine zaključeni povoljniji ugovori o najmu za oba broda i potpisan ugovor o saradnji sa Jadrolinijom Rijeka za narednu ljetnju sezonu. Takođe, planira se i prodaja stare upravne zgrade, što će omogućiti da se obaveze prema kreditu za jul 2025. i januar 2026. godine izmire iz sopstvenih sredstava. Kompanija očekuje da će se nakon tih uplata situacija stabilizovati, što bi omogućilo redovno izmirivanje obaveza u budućnosti.

Potrebno je podsjetiti da je, usled finansijskih poteškoća Crnogorske i Barske plovidbe, u prethodnom periodu Vlada Crne Gore pružala pomoć kompanijama iz Državnog budžeta za izmirenje obaveza prema kineskoj Exim banci. Za te namjene su planirana sredstva na poziciji nadležnog resora za saobraćaj i prema potrebi prosleđivana pomenutim kompanijama kako bi izmirile svoje kreditne obaveze.

Nakon što je 2021. godine Agencija za zaštitu konkurencije donijela mišljenje o obustavljanju dodjele državne pomoći navedenim kompanijama, kao i usled nemogućnosti kompanija da iz sopstvenih sredstava izmire obaveze prema kineskoj Exim banci, država, odnosno Ministarstvo finansija, je kao garant, direktno izmirivalo obaveze kineskoj Exim banci po osnovu predmetnih kredita.

Po tom osnovu, Ministarstvo finansija je, uz saglasnost Vlade, u periodu od 2021-2024. godine, kineskoj Exim banci uplatilo ukupan iznos od od **16,35 miliona eura**, u dolarskoj protivvrijednosti na dan plaćanja, od čega se iznos od **11,43 miliona eura** odnosi na uplate za izmirenje obaveza Crnogorske plovidbe, a iznos od **4,92 miliona eura** na izmirenje u ime Barske plovidbe. Ukupan trošak koji je država imala po ovom osnovu, uključujući naknadu Centralne banke Crne Gore (CBCG) i troškove rezervacije, iznosio je **16,41 milion eura**.

Ukupna trenutna dugovanja **Barske plovidbe** prema državi Crnoj Gori, po osnovu obaveza vezanih za garanciju prema kineskoj Exim banci, iznose **1,70 miliona eura**, uključujući i troškove plaćanja (naknada CBCG), a odnose se na otplatu rate iz jula 2024. godine. Napominjemo da je Barska plovidba svoje obaveze prema državi, po osnovu otplate rata iz 2021. godine, u ukupnom iznosu od **3,24 miliona eura**, izmirila tokom 2022. godine. S obzirom na to da **Crnogorska plovidba** nije izmirivala svoje obaveze prema državi, ukupan iznos dugovanja, uključujući propratne troškove vezane za plaćanja (naknada CBCG i troškovi rezervacije), dostigao je **11,47 miliona eura**.

Uzimajući u obzir navedeno, Ministarstvo finansija dostavlja Vladi predmetnu Informaciju radi pribavljanja saglasnosti za izvršenje plaćanja prema kineskoj Exim banci, po osnovu rata kredita koje su dospjele na plaćanje 21. januara 2025. godine, u ukupnom iznosu od 4,22 miliona američkih dolara, kako bi se ispunile obaveze Crne Gore kao garanta.

Kao i u prethodnim situacijama, Ministarstvo finansija će zahtijevati od Barske i Crnogorske plovidbe da nadoknade troškove koje Država bude imala po osnovu izmirenih obaveza u vezi sa predmetnim garancijama. Takođe, Ministarstvo finansija će, bez odlaganja, obavijestiti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore i dostaviti potrebnu dokumentaciju, kako bi bile preduzete sve potrebne radnje radi zaštite imovinsko-pravnih interesa Države, u skladu sa praksom koja je primijenjena nakon svake dosadašnje uplate.